

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stg. Prot. Christ. Primair en interconf. P.O. regio Westland

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 8 december 2022

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder bestuur in Nederland. We hebben bij Stg. Prot. Christ. Primair en interconf. P.O. regio Westland (verder: PCPO Westland) onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (zie Onderzoekskader 2021).

Context

PCPO Westland is een stichting met 15 basisscholen in het Westland en Midden-Delfland, waaronder één school voor speciaal basisonderwijs en één schakelklas. Daarnaast vangt het bestuur sinds maart 2022 Oekraïense leerlingen op in tijdelijke onderwijsvoorzieningen verdeeld over drie locaties in Monster en De Lier.

Wat gaat goed?

Het bestuur heeft een duidelijke visie die in alle lagen van de organisatie zichtbaar en merkbaar is. De thema's uit het strategisch beleidsplan worden door de scholen vertaald naar schoolspecifieke doelen en ambities. Binnen het bestuur is sprake van een grote mate van autonomie. Scholen zijn verantwoordelijk voor hun eigen kwaliteit en de sturing hierop. Het bestuur houdt zicht op de kwaliteit door regelmatig verantwoordingsgesprekken met de directeuren te voeren en stuurt bij wanneer dat nodig is. Het bestuur weet het personeel te binden en te boeien, wat merkbaar is in een laag lerarentekort en ziekteverzuim. Daarnaast is er sprake van deugdelijk financieel beheer. Ook hebben we grote waardering voor de manier waarop het bestuur in korte tijd de tijdelijke onderwijsvoorziening voor Oekraïense leerlingen heeft opgezet. Inmiddels ontvangen zo'n 120 Oekraïense leerlingen dagelijks onderwijs in het Westland.

Wat kan beter?

Het bestuur kan nog scherper formuleren wanneer het tevreden is, onder andere op het gebied van de basisvaardigheden. Scholen hebben voor zichzelf concrete doelen en ambities opgesteld, maar op bestuursniveau zouden deze doelen ambitieuzer kunnen.

Bestuur: Stg. Prot. Christ. Primair en interconf. P.O. regio Westland

Bestuursnummer: 41454

Sector: po

Aantal scholen onder bestuur: 15 (13 regulier, 1 sbo en 1 schakelklas)

Totaal aantal leerlingen: 4143

Lijst met scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

02FI-C1 SBO De Diamant

09YS-C2 Schakelklas Westland

10NA-C1 CBS De Blinkerd

12AA-C1 De Prins Mauritschool

13IK-C1 CBS De Kameleon

Verder kan van een aantal onderdelen van het bestuursverslag de informatiewaarde worden vergroot en in de meerjarenbegroting van het bestuur kan de koppeling tussen doelen en de inzet van middelen verder worden verbeterd.

Wat moet beter?

Het beleid van het bestuur is nog onvoldoende gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale cohesie. Het burgerschapsonderwijs wordt nog niet op alle scholen doelgericht, samenhangend en herkenbaar vormgegeven. Daarnaast moet het bestuursverslag van het bestuur volledig zijn. In het bestuursverslag is geen volledige beschrijving opgenomen van de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Daarnaast bevat het geen verantwoording van de intern toezichthouder over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het toezicht op een doelmatige besteding van middelen.

Vervolg

In het najaar van 2023 zullen wij bij het bestuur en de scholen verifiëren of aan de herstelopdracht op het gebied van burgerschap is voldaan.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur	8
	2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	9
	2.2. Afspraken over vervolgtoezicht	15
3.	Reactie van het bestuur	17

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft van 7 oktober tot 8 november 2022 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij PCPO Westland. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit op de scholen en is er sprake van deugdelijk financieel beheer én heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van de scholen en draagt dit bij aan de kernfuncties van het onderwijs?

Werkwijze en onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur. Daarnaast spreken we vanuit het perspectief van de kernfuncties en het stelsel met het bestuur over zijn visie en ambities.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie	
BKA1. Visie, ambities en doelen	•
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we verificatie-activiteiten uit op school- en bestuursniveau. Daarbij kunnen we ook andere belanghebbenden betrekken.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek bij PCPO Westland hebben we op maat ingericht en bestaat uit de volgende onderzoeksactiviteiten. We hebben op een aantal scholen en in gesprekken met verschillende geledingen binnen de stichting gekeken of we het beeld van het bestuur herkennen. Dit noemen we "verifiëren". De scholen die we bezocht hebben en de gesprekken die we gevoerd hebben staan hierna genoemd in de tabel.

Startgesprek

Op 7 oktober heeft het bestuur ons tijdens het startgesprek een beeld gegeven van de onderwijskwaliteit op de scholen. Ook heeft het bestuur ons meegenomen in de strategische koers en de ambities die het heeft opgesteld. Het bestuur heeft bijvoorbeeld gezien dat de resultaten op het gebied van rekenen op sommige scholen achterblijven. Daarnaast heeft het bestuur ons uitgelegd op welke wijze het uitvoering geeft aan de wet op passend onderwijs, onder

andere door op enkele scholen het onderwijs zo inclusief mogelijk te maken. We hebben daarom de thema's "basisvaardigheden" en "passend onderwijs" betrokken in dit bestuursonderzoek.

Werkwijze

Om te bepalen of het bestuur voldoende stuurt op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen hebben we verificatie-activiteiten uitgevoerd. We hebben op twee scholen een presentatie van de school gekregen over de sturing op de basisvaardigheden en het hebben van hoge verwachtingen. Ook hebben we lessen rekenen, taal en burgerschap bekeken en gesprekken met directie, intern begeleiders en leerlingen gevoerd. Op twee andere scholen hebben we een presentatie gekregen over de sturing op passend onderwijs en gesprekken gevoerd met de directie, intern begeleiders en ouders. Ook hebben we een bezoek gebracht aan de tijdelijke onderwijsvoorziening voor Oekraïense leerlingen en de schakelklasschool. Daarnaast hebben we gedurende de onderzoeksperiode verschillende betrokkenen gesproken: de directeur onderwijs, de bestuursadviseur communicatie en beleid, directeuren, intern begeleiders, leden van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en leden van de raad van toezicht.

Vanuit het geïntegreerde toezicht kijken we bij de beoordeling van de BKA-standaarden ook naar het financieel beheer en de sturing daarop. We voeren een gesprek met het bestuur en de controller en kijken in ieder geval naar de jaarverslaggeving en de daarin opgenomen kengetallen, begroting en prognoses. Wanneer wij tijdens ons onderzoek financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs of onrechtmatige dan wel evident ondoelmatige bestedingen tegenkomen dan rapporteren we daarover. Ook stellen wij vast of de continuïteitsparagraaf in het jaarverslag voldoet aan de wettelijke vereisten.

Onderzoeksvragen

Tijdens het onderzoek richten we ons op de bovenstaande centrale vraag. In aansluiting hierop hebben we twee thema's gekozen die we hebben geverifieerd op bestuurs- en schoolniveau. Deze thema's kunnen herleid worden naar de standaarden uit ons waarderingskader. Deze thema's en de daarbij genoemde onderzoeksvragen helpen de algemene onderzoeksvragen te beantwoorden en leiden daarmee tot een oordeel op de bestuursstandaarden. De thema's zijn:

Basisvaardigheden

- Heeft het bestuur zicht op de basisvaardigheden (taal, rekenen, burgerschapsvorming), stelt het bestuur (ambitieuze) doelen, stuurt het op de kwaliteit en de resultaten en verantwoordt het bestuur zich?

- Is er voldoende aandacht voor leerlingen die behoefte hebben aan ondersteuning of juist meer uitdaging? Is het onderwijs voldoende afgestemd op het niveau en de te behalen referentieniveaus (met specifieke aandacht voor de streefniveaus)?

Passend onderwijs

- Op welke manier geeft het bestuur invulling aan de wet op Passend Onderwijs? Leeft het bestuur de zorgplicht na? En hoe voert het bestuur de afspraken binnen het samenwerkingsverband uit?
- Hoe verantwoordt het bestuur zich over de middelen voor passend onderwijs?

	Basisvaardigheden	Passend onderwijs
School		
CBS De Blinkerd	•	
De Prins Mauritschool	•	
SBO De Diamant		•
CBS De Kameleon		•
Schakelklas Westland	•	
Verificatiegesprekken		
8 intern begeleiders	•	•
7 directeuren	•	•

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.

Er zijn geen signalen over PCPO Westland en de scholen bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden.

We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie van PCPO Westland als Voldoende.

Het bestuur van PCPO Westland heeft een duidelijk stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat is gericht op de kernfuncties van het onderwijs. Het bestuur heeft een heldere visie en doelen opgesteld en evalueert deze stelselmatig. Hiermee krijgt het zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen. Op het gebied van burgerschapsvorming voldoet het bestuur nog niet aan de wettelijke eisen. Het burgerschapsonderwijs op de scholen is nog onvoldoende doelgericht, samenhangend en herkenbaar. Daarnaast kan het bestuur de doelen op het gebied van taal en rekenen nog scherper en ambitieuzer formuleren. De visie van het bestuur is zichtbaar en merkbaar op alle scholen en in alle lagen van de organisatie. Het bestuur kenmerkt zich door een hoge mate van autonomie bij de scholen. Wanneer de kwaliteit van het onderwijs echter achterblijft, stuurt het bestuur bij door middel van verbeteracties.

Binnen het bestuur is sprake van een professionele leer- en verbetercultuur. In verschillende werkgroepen en leernetwerken werken medewerkers samen om de ambities waar te maken. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met externen, onder andere om passend onderwijs te kunnen aanbieden. Tijdens het onderzoek hebben we mooie voorbeelden gezien van zo inclusief mogelijk onderwijs. Er liggen nog kansen om de verbinding tussen de scholen nog sterker te maken en de krachten nog meer te bundelen.

Context

PCPO Westland heeft 15 scholen in het Westland en Midden-Delfland. Naast 13 reguliere scholen heeft het bestuur een school voor speciaal basisonderwijs en een schakelklasschool. Daarnaast vangt het bestuur sinds maart 2022 Oekraïense leerlingen op in een tijdelijke onderwijsvoorziening. Inmiddels ontvangen zo'n 120 leerlingen dagelijks onderwijs op één van de drie onderwijslocaties. We hebben grote waardering voor de manier waarop het bestuur deze tijdelijke onderwijsvoorziening in korte tijd heeft opgezet.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

We beoordelen de standaard Visie, ambities en doelen (BKA1) als Voldoende. Het bestuur heeft een duidelijke visie op kwaliteit, heeft ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan.

In het strategisch beleidsplan 2019-2023 heeft het bestuur een concrete visie op onderwijs omschreven, uitgaande van vier peilers:

- Vind je unieke print.
- Plezier in leren.
- We doen het samen.
- Je bent geliefd.

Het bestuur heeft deze visie vertaald naar ambities en doelen. Deze visie is zichtbaar en merkbaar op de scholen en in alle lagen van de organisatie. Scholen krijgen veel ruimte om op hun eigen manier invulling te geven aan dit bestuursbeleid. Zo zijn er scholen die bijvoorbeeld inzetten op coderen, spelend en ontdekkend leren of unitonderwijs.

Er is een functionerend stelsel van kwaliteitszorg

Het bestuur heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht waarmee het de basiskwaliteit van het onderwijs kan waarborgen. Op het gebied van maatschappelijke thema's heeft het bestuur concrete ambities opgesteld. Voorbeelden van deze thema's zijn het bieden van inclusief

onderwijs en aanbod op het gebied van digitale geletterdheid. Voor het opstellen van ambities en doelen gebruikt het bestuur evaluatieresultaten van gesprekken met interne en externe belanghebbenden.

Zicht en sturing op de basisvaardigheden taal en rekenen

Via verantwoordingsgesprekken met directeuren en analyses van intern begeleiders houdt het bestuur zicht op de basisvaardigheden taal en rekenen. Scholen hebben eigen doelen en ambities op deze gebieden geformuleerd die passend zijn voor hun leerlingenpopulatie. De ondergrens die het bestuur hanteert is echter niet erg ambitieus. Het bestuur kan nog scherper formuleren wanneer het tevreden is over deze basisvaardigheden. Scherpere doelen op bestuursniveau zorgen ervoor dat het bestuur trends kan ontdekken en gerichtere verbeteracties kan inzetten.

Burgerschap voldoet nog niet aan de wettelijke eisen

Het bestuur heeft nog geen zicht op de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs op de scholen. Burgerschap wordt nog niet op alle scholen doelgericht, samenhangend en herkenbaar vormgegeven. Daarmee voldoet het bestuur niet aan artikel 8, lid 3 uit de WPO. We geven het bestuur hiervoor een herstelopdracht. Scholen geven aan dat zij op dit gebied meer sturing vanuit het bestuur nodig hebben.

Er is sprake van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling

Binnen het bestuur is een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling afgesproken tussen de intern toezichthouder, het bestuur en de scholen. Autonomie staat hoog in het vaandel binnen het bestuur. Directeuren zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op de scholen en de financiële sturing hierop.

Passend onderwijs

Uit de verschillende schoolbezoeken en gesprekken blijkt dat het bestuur op adequate wijze uitvoering geeft aan de wet op passend onderwijs. Het bestuur houdt zich aan de afspraken uit het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en leeft de zorgplicht na. Op een aantal scholen hebben wij mooie voorbeelden gezien van het bieden van inclusief onderwijs. Zo heeft het bestuur een Samen-naar-school-klas op De Kameleon, waar meervoudig beperkte leerlingen onderwijs genieten. Deze leerlingen doen waar mogelijk lessen of activiteiten mee in de reguliere klassen. Andersom worden leerlingen van de reguliere klassen ingezet om bijvoorbeeld voor te lezen of leerspelletjes met de leerlingen uit de SNS-klas te doen. Een ouder omschrijft: "Hier wordt mijn kind gezien en hoort ze er gewoon bij, maar na deze school zal ze weer buiten de maatschappij staan."

Beleidsrijkheid en toelichtingen meerjarenbegroting

In het bestuursverslag 2021 wordt bij de meerjarenbegroting nog

onvoldoende koppeling aangebracht tussen strategische doelen en de inzet van financiële middelen. Deze koppeling wordt wel gemaakt bij de verantwoording over de realisatie van een aantal doelstellingen bij speerpunten uit het strategisch beleidsplan. Ook in het begrotingsdocument dat het bestuur hanteert, wordt op onderdelen een koppeling gemaakt tussen doelstellingen uit het koersplan en de inzet van middelen in het eerstvolgende begrotingsjaar. Bij de overige jaren uit de meerjarenbegroting is er geen duidelijke koppeling met het beleid. Daarnaast wordt er in de meerjarenbegroting nog geen specifieke koppeling gemaakt tussen doelen op het gebied van de basisvaardigheden en de inzet van middelen daarbij.

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is het belangrijk dat het bestuur financiële middelen aan de strategische doelen koppelt, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. Zo wordt inzichtelijk of er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om de strategische doelen te kunnen bereiken. Het nieuwe koersplan kan hiervoor een goed uitgangspunt vormen en wij vragen het bestuur om hier in de volgende jaarverslaggevingen meer aandacht aan te geven.

Verder kan de informatiewaarde van de in het jaarverslag opgenomen meerjarenbegroting worden verbeterd door belangrijke ontwikkelingen in de posten uitgebreider toe te lichten. In het bestuursverslag 2021 was deze toelichting slechts zeer summier. Zo is niet duidelijk hoe geplande investeringen doorwerken in de cijfers van de meerjarenbegroting. Ook verwachte ontwikkelingen in de lasten kunnen worden voorzien van een nadere toelichting. Wij vragen het bestuur hier in volgende jaarverslagen meer aandacht aan te besteden. Dergelijke toelichtingen kunnen bovendien bijdragen aan het beleidsrijker maken van de meerjarenbegroting.

Interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het bestuur geeft in het bestuursverslag onvoldoende aan hoe het interne risicobeheersingssysteem is ingericht en hoe het in de praktijk functioneert. Wel blijken onderdelen van het risicobeheersingssysteem indirect uit het verslag. Zo is een aantal jaar geleden een risicoanalyse uitgevoerd waarmee is bepaald welk minimaal buffervermogen moet worden aangehouden. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Uit de opgenomen risico's en beheersmaatregelen blijkt dat daarbij niet alleen aandacht is voor financiële risico's, maar ook voor risico's op strategisch en operationeel vlak.

In het bestuursverslag is echter niet voldoende inzichtelijk op welke manier het bepalen, evalueren en bijstellen van risico's is verankerd in de organisatie als onderdeel van een cyclisch proces. Wij willen graag zien hoe het bestuur stuurt op het systeem van risico-inventarisatie en -beheersing. Daarnaast willen we zien hoe het bestuur het risicobeheersingssysteem in de praktijk toepast en waar nodig aanpast.

Het bestuur voldoet niet geheel aan de verplichting uit artikel 4, lid 4 Rjo om in de jaarverslaggeving een beschrijving op te nemen van de inrichting en het functioneren van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Wij geven hiervoor een herstelopdracht onder BKA 3 (verantwoording en dialoog) en vertrouwen erop dat het bestuur hier in volgende bestuursverslagen meer aandacht aan geeft.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

We beoordelen de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (BKA2) als Voldoende. Het bestuur realiseert samen met de scholen de doelen uit het strategisch beleidsplan en bevordert een professionele kwaliteitscultuur.

Transparante kwaliteitscultuur

De verschillende geledingen die wij gesproken hebben, omschrijven een transparante en op samenwerken gerichte kwaliteitscultuur. Het bestuur wordt gezien als betrokken en ondersteunend. De directeuren ervaren veel autonomie en onderwijskundig leiderschap is op alle niveaus binnen de organisatie herkenbaar. Zo zijn er verschillende bovenschoolse werkgroepen voor personeelsleden. Het bestuur stimuleert scholen om zich verder te ontwikkelen en elkaar op te zoeken en zorgt ervoor dat dit gefaciliteerd wordt.

Om ervoor te zorgen dat de scholen zich vooral kunnen richten op de onderwijskwaliteit, biedt het bestuur ondersteuning en faciliteert het via tijd en middelen. Om scholen te ontlasten, neemt het bestuur ook zaken als huisvesting, ict en facilitaire zaken op zich.

Ruimte voor professionalisering

Het bestuur bevordert dat schoolleiding en teams gezamenlijk werken aan hun professionaliteit en een verbetercultuur. Voorbeelden hiervan zijn verschillende werkgroepen voor directeuren, het leernetwerk Jonge Kind, het IB-netwerk en de academie van de samenwerkende besturen in het Westland. Het bestuur sluit regelmatig aan bij bijeenkomsten van deze netwerken. Uit de verschillende gesprekken blijkt dat sommige van deze netwerken meer cyclisch zouden kunnen werken. Op die manier wordt de interne kwaliteitszorg beter geborgd. Daarnaast geven directeuren aan dat zij de verbinding tussen scholen nog meer kunnen versterken en zodoende de krachten nog meer kunnen bundelen.

Verdieping op het gebied van onderwijskwaliteit

Binnen de kwaliteitscultuur voert het bestuur de kwaliteitszorg uit, waarbij zij zich richt op het waarborgen van de basiskwaliteit op de scholen. Scholen geven aan dat zij toe zijn aan een verdieping op het gebied van de onderwijskwaliteit, vooral wat betreft de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. De focus van het bestuur zou hierbij meer kunnen liggen op sturing. Zoals één van de directeuren aangeeft: "Sturing hoeft niet ten koste te gaan van autonomie." Er zijn ook duidelijke voorbeelden genoemd waarbij het

bestuur wel gericht heeft bijgestuurd. Zo heeft het bestuur geconstateerd dat de resultaten op het gebied van rekenen achterbleven en daardoor aanpassingen in het aanbod gedaan. Ook zorgt het bestuur ervoor dat de juiste mensen op de juiste plek zitten.

Binden en boeien

Het bestuur legt de verantwoordelijkheid en het eigenaarschap laag in de organisatie. Op die manier weet het bestuur zijn werknemers te binden en te boeien. Voorbeelden van initiatieven die vanuit de personeelsleden zijn ontstaan, zijn de Samen-naar-School-klas en het aanbod voor digitale geletterdheid. Binnen de scholen worden studenten opgeleid en nieuwe of startende personeelsleden worden goed begeleid. Op de scholen van PCPO Westland is het lerarentekort nog relatief klein. In alle gesprekken blijkt dat het personeel zich gewaardeerd voelt door het bestuur en ruimte krijgt om zichzelf te ontwikkelen. Personeelsleden die een nieuwe stap in hun carrière willen zetten binnen de stichting, worden daarin begeleid door het bestuur.

Financieel beheer

Op basis van het jaarverslag, het ontvangen begrotingsdocument en het gesprek met het bestuur en de controller, is ons beeld dat er sprake is van effectief financieel beheer en sturing daarop. In het begrotingsdocument worden de uitgangspunten bij de begroting uitgebreid toegelicht en de planning- en controlcyclus is zodanig ingericht dat financiële ontwikkelingen ook tussentijds worden gevolgd.

Intern toezicht is deugdelijk, maar kan scherper

Uit het gesprek met de raad van toezicht blijkt dat zij uitvoering geeft aan de verschillende taken die zij heeft als controlerend en adviserend orgaan en werkgever. De raad van toezicht hanteert een eigen toezichtskader, waarin verschillende aspecten van onderwijskwaliteit een plek hebben gekregen. De leden van de raad van toezicht brengen ook bezoeken aan de scholen. De focus ligt dan voornamelijk op de herkenbaarheid van de strategische koers van het bestuur. Daarnaast bevragen zij de bestuurder over zaken die onder het onderwijsleerproces vallen. De raad heeft aangegeven wel een beter beeld te willen hebben van het didactisch handelen van de leerkrachten. Vorig schooljaar is er op initiatief van de drie Westlandse schoolbesturen in overleg met het samenwerkingsverband een pilot gestart om audits op scholen uit te voeren. Hierdoor krijgt de raad inzicht in onder andere het didactisch handelen.

De verantwoording van de intern toezichthouder in het jaarverslag kan op onderdelen beter. Het geeft geen concreet beeld van de resultaten die met het toezicht zijn bereikt of van de manier waarop het bestuur wordt ondersteund bij beleidsvraagstukken of bij belangrijke financiële vraagstukken. Van een intern toezichthouder verwachten wij betrokkenheid bij het organisatorische beleid en de

keuzes van het bestuur en bij de vertaling daarvan in het financieel beleid. Daarom verzoeken wij om in volgende bestuursverslagen meer aandacht te besteden aan de hierboven benoemde elementen.

Ook is het van belang dat de intern toezichthouder erop toeziet dat het geld dat het bestuur van de overheid krijgt doelmatig wordt besteed aan het onderwijs. In het bestuursverslag moet de intern toezichthouder zich verantwoorden over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan die taak. De informatie daarover ontbrak in de jaarverslaggeving. Daarmee voldoet het bestuur niet aan de verplichting uit artikel 17 c lid 1 onder e WPO. Wij geven hiervoor een herstelopdracht onder BKA 3 (verantwoording en dialoog) en vertrouwen erop dat het bestuur hier in volgende bestuursverslagen meer aandacht aan geeft.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

We beoordelen de standaard Evaluatie, verantwoording en dialoog (BKA3) als Voldoende. Het bestuur legt verantwoording af over zijn doelen en resultaten aan de raad van toezicht, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en via het jaarverslag aan derden. Zoals benoemd onder BKA1 en BKA2 geven wij een herstelopdracht bij de verantwoording inzake het interne risicobeheersingssysteem en bij de verantwoording over het toezicht op een doelmatige besteding van middelen.

Evalueren gebeurt op structurele basis

Het evalueren van de voortgang op zowel bestuurs- als schoolniveau is een vast onderdeel van de kwaliteitszorgcyclus bij PCPO Westland. Zo geven de voorjaarsgesprekken met directeuren het bestuur een beeld van de stand van zaken op de scholen. De directeur onderwijs en de bovenschools intern begeleider spelen een belangrijke rol bij het evalueren van het onderwijsleerproces en de kwaliteit van het onderwijs in brede zin. Tijdens verschillende gesprekken hebben wij gehoord dat het bestuur betrokken is, zich nieuwsgierig opstelt en vooral vragen stelt. Het vertrouwen in de directeuren is groot. Het bestuur mag af en toe wel kritischer doorvragen. Wanneer de in BKA1 genoemde kwaliteitsnormen scherper zijn opgesteld, kan het bestuur gericht evalueren en verbeteracties ondernemen.

Samenwerking en dialoog met belanghebbenden

Het bestuur voert actief de dialoog met interne en externe belanghebbenden en samenwerkingspartners. Intern zijn er korte lijnen tussen de bestuurder, de raad van toezicht, de gmr en de scholen. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad heeft haar rol als kritische gesprekspartner het afgelopen jaar voortvarend opgepakt en uitgebreid. Hierbij heeft zij externe begeleiding ingeschakeld om te adviseren. Ook heeft de gmr tussentijdse trainingen gehad om hun taak goed uit te kunnen voeren. Binnen de gmr zijn verschillende werkgroepen op diverse beleidsterreinen. Het bestuur juicht deze veranderende rol alleen maar toe en ontvangt nu

op constructieve wijze tegenspraak.

Bestuur werkt samen in de regio

Binnen het Westland participeert het bestuur in diverse overleggroepen. Zo worden regiobreed zaken als het lerarentekort en de overgang van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs door de besturen gezamenlijk opgepakt. Ook hebben de drie besturen in het Westland vorig jaar een convenant opgesteld, waarin duidelijk is afgesproken dat leerlingen, die de Nederlandse taal niet tot onvoldoende beheersen eerst worden opgevangen op de Taalschool Westland. PCPO Westland is de penvoerder van deze school. De afgelopen periode heeft deze school ook alle Oekraïense leerlingen in het Westland opgevangen en is gegroeid van vier naar twaalf groepen. Tijdens ons bezoek aan de schakelklassen hebben wij gezien dat de kwaliteit van het onderwijs ondanks de groei stabiliseert. Dit is een compliment waard voor het team en de schoolleiding. Daarnaast speelt het bestuur binnen het samenwerkingsverband een belangrijke rol om passend onderwijs binnen de regio vorm te geven.

Verantwoording passend onderwijs

In het jaarverslag kan de verantwoording met betrekking tot passend onderwijs worden verbeterd door concreter te maken aan welke doelen en activiteiten de middelen zijn besteed en wat het effect is geweest. Het bestuur geeft in het jaarverslag globaal aan waaraan de middelen voor passend onderwijs zijn besteed maar gaat daarbij niet in op de resultaten die daarmee zijn bereikt.

Passend onderwijs voor iedere leerling die dat nodig heeft is een belangrijk uitgangspunt van ons onderwijs, ook vanwege kansengelijkheid. Daarom vragen wij het bestuur om in volgende jaarverslagen concreter te maken waaraan het geld dat zij van het samenwerkingsverband ontving is besteed en wat het effect daarvan is geweest op de leerlingen om wie het gaat.

2.2. Afspraken over vervolgtoezicht

We wijken bij PCPO Westland voor het vervolgtoezicht niet af van de reguliere termijn van vier jaar. De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur herstelopdrachten die in onderstaand schema staan vermeld.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
<p><i>BKA1</i></p> <p>Het beleid van het bestuur is nog niet voldoende gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale cohesie. Het onderwijs wordt nog niet op alle scholen doelgericht, samenhangend en herkenbaar vormgegeven. Hiermee voldoet het bestuur nog niet aan het gestelde in art. 8, lid 3 WPO.</p>	<p>Het bestuur zorgt er zo spoedig mogelijk voor dat alle scholen voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van burgerschap.</p> <p>Wij verwachten dat het bestuur zich aan ons verantwoordt over het herstel.</p> <p>Het bestuur stuurt ons uiterlijk in november 2023 een verantwoordingsrapportage met een korte onderbouwing per school.</p>	<p>Wij bespreken deze rapportage met het bestuur in het laatste kwartaal van 2023 en bepalen naar aanleiding daarvan in hoeverre wij vervolgtoezicht nodig vinden.</p>
<p><i>BKA3</i></p> <p>De continuïteitsparagraaf in het bestuursverslag bevat geen volledige rapportage over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem (art. 4, lid 4, Rjo).</p>	<p>Het bestuur zorgt ervoor dat vanaf de jaarverslaggeving 2022 een volledige verantwoording is opgenomen over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.</p>	<p>Wij vertrouwen erop dat het bestuur dit herstelt in de eerstvolgende jaarverslaggeving.</p>
<p><i>BKA3</i></p> <p>Het bestuursverslag bevat geen verantwoording van de intern toezichthouder over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het toezicht op een doelmatige aanwending van middelen (artikel 17c lid 1 onder e WPO).</p>	<p>Het bestuur zorgt ervoor dat vanaf de jaarverslaggeving 2022 de intern toezichthouder verantwoording aflegt over hoe hij het toezicht op een doelmatige besteding van rijksmiddelen heeft uitgevoerd.</p>	<p>Wij vertrouwen erop dat het bestuur dit herstelt in de eerstvolgende jaarverslaggeving.</p>

De reden dat wij het herstel grotendeels overlaten aan het bestuur is dat we constateren dat het bestuur op dit moment in staat is de kwaliteit van het onderwijs voldoende te waarborgen.

3. Reactie van het bestuur

Het bestuur van PCPO Westland heeft met genoegen kennisgenomen van het inspectierapport. De bevindingen van de inspecteurs worden door ons herkend en erkend. Dit is omkeerbaar: de inspecteurs hebben het (strategisch) beleid van de stichting op alle lagen in de organisatie teruggezien, d.w.z. herkend en dus ook erkend. In het hieraan voorafgaande inspectierapport eind 2018 wordt gesproken over een traditioneel georiënteerde stichting, nu 4 jaar later, kunnen we stellen dat PCPO Westland klaar is voor de toekomst en mede richting geeft binnen het sociaal domein van de gemeente Westland en daarmee ook de gemeente Midden-Delfland.

De inspectie geeft aan grote waardering te hebben voor onze tijdelijke onderwijsvoorziening voor Oekraïense kinderen. Dat voelt als een beloning voor al onze medewerkers die zich hier met hart en ziel voor hebben ingezet. Het is fijn, als dit dan ook wordt gezien en opgemerkt.

De opmerkingen die in het rapport worden gemaakt om onze organisatie te verbeteren, zoals bijvoorbeeld ambitieuzere doelen stellen voor de basisvaardigheden en het meer cyclisch werken in onze leergemeenschappen, neemt het bestuur mee in het nieuwe strategisch beleidsplan en de uitwerking hiervan in ons document 'Koers met Kwaliteit' (april 2023). Het inspectiebezoek is feitelijk op een mooi moment gekomen om de bevindingen mee te kunnen nemen binnen de start van onze eigen vierjaarlijkse beleidscyclus.

Burgerschap voldoet nog niet aan de wettelijke eisen, dat is door het bestuur ook voorafgaand aan het inspectiebezoek meegegeven. Wij nemen hierin natuurlijk onze verantwoordelijkheid en gaan ermee aan de slag. De inventarisatie vanuit de scholen hiertoe is gemaakt. Het beleidsrijke kader vanuit onze levensovertuiging/visie en sociale context binnen Westland, gaan we formuleren richting toetsbare opbrengsten en verder uitwerken op de scholen.

De overige tekortkomingen binnen BKA3 worden in ons volgend jaarverslag opgenomen. Het is mooi dat de inspectie erop vertrouwd dat dit gebeurt en hier niet speciaal voor terugkomt.

Concluderend heeft het bestuur het inspectiebezoek als een goede audit voor de eigen ontwikkeling van PCPO Westland ervaren. De voorbereiding van de inspectie hebben we gewaardeerd, het goede overleg en afstemming tijdens het proces en de bezoeken zijn goed gegaan en de uiteindelijke rapportage draagt bij aan de verdere groei van onze stichting, gelijk ons motto 'elke dag groei'.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

